

Sergio Ramírez
TONGOLELE
NI ZNAL PLESATI

prevedel Ferdinand Miklavc

Ta roman opisuje dogajanje v Nikaragvi po aprilu 2018, ko so izbruhnili ljudski protesti, ki jih je država surovo zatrla.

S spoštovanjem do stotin padlih mladih in njihovih svojcev, ki vztrajno terjajo pravico.

*Salvadorju Velásquezu (Chavu) in Esther
za nepozabne lepe dneve
v Baton Rougeu.*

*Zbor:
V zbor na trg, Mikenci, v zbor,
pridite, poglejte čudo
v rokah blaženega kralja!*

EURIPIDES, *Elektra*
(prev. Jera Ivanc)

Wikipedija

Dolores Morales

Inšpektor Dolores Morales (Managva, Nikaragva, 18. avgust 1959) je stari gverilec iz boja zoper diktatorja Anastasia Somoza Debayla, ki ga je julija 1979 zrušila zmagovita revolucija Sandinistične narodno-osvobodilne fronte (FSLN). Pripadnik Sandinistične policije (pozneje Državne policije) je bil od njene ustanovitve, ko so ga odpustili, je postal zasebni preiskovalec.

12

13

Življenjepis

Rodil se je v četrti Campo Bruce na vzhodu prestolnice Managva; oče, tudi Dolores Morales po imenu, ki je bil mizar, in mati, Concepcion (Conchita) Rayo, sta se ločila zaradi očetove razuzdanosti in mati je šla iskat srečo v Kostariko, kjer se je za njo izgubila vsaka sled. Edinca je vzgajala teta Catalina Rayo, materina sestra. Ta je imela stojnico na tržnici San Miguel v srcu stare prestolnice, ki jo je 22. decembra 1972 razdejal potres.

Še kot mladenič se je z ilegalnim imenom Artemio vključil v osvobodilno fronto, najprej je bil član mestne gverile v prestolnici, leta 1978 pa se je pridružil

gverilskim enotam na Južni fronti, ki so si med boji prizadevale prodreti od meje s Kostariko proti notranjosti države in jim je poveljeval asturski duhovnik Gaspar García Laviana, pripadnik reda Presvetega srca Jezusovega.

Novembra tega leta, med boji za koto 33, prav takrat, ko je smrtno zadet padel oče García Laviana, mu je krogla iz težke strojnice zdrobila koleno. Bali so se gangrene, zato so mu nogo amputirali in ga nato poslali na Kubo, kjer so zanj izdelali protezo.

Po ustanovitvi Sandinistične policije so ga premestili na oddelek za boj proti mamilom, postal je inšpektor in na tem položaju dočkal zamenjavo oblasti v februarju leta 1990. Takrat je FSLN izgubila volitve zoper opozicijsko kandidatko Violeto Chamorro (1990–1997).

V anonimnosti in sredi sprememb je služil v ustanovi, ki se je preimenovala v Državno policijo in ni bila povezana s stranko. Vajen skromnosti, se je še vedno vozil s svojo malo in precej izdelano lado ruske izdelave.

Znamenit je postal leta 1999 v času vlade Arnolda Alemána (1997–2002) in Somozove Liberalne stranke, ker je vodil operacijo, med katero so aretirali šefa trgovine z mamili Wellingtona Abadía Rodrígueza Espino alias Manceba iz kartela iz Calija, in Sealtielu Obligada Masíasu alias Arcángela iz kartela iz Sinaloe. Prijeli so ju na nekem posestvu na pobočju ognjenika Mombacho v bližini mesta Granada, kjer sta se sestali zločinski združbi, ter ju izročili ameriškemu uradu za boj proti drogam.

Korupcija je bila takrat že vsesplošna, zato je ta akcija povzročila slabo voljo v visokih vladnih krogih in minister za notranje zadeve je v dogovoru z glavnim komisarjem Césarjem Augustom Cando ukazal, naj ga umaknejo iz službe, češ da je ukrepal samovoljno. S tem se je njegova poklicna pot pri policiji nenadoma končala.

Nekaj časa je miroval in v tem obdobju je postalo njegovo nagnjenje do alkohola očitno. Pozneje, pod novo oblastjo poveljnika Daniela Ortege, je z denarjem iz pokojninskega sklada, ki so mu ga končno le izplačali, odprl zasebno detektivsko pisarno. V trgovskem središču Guanacaste v četrti Bolonia v zahodnem predelu Managve je najel lokal, v katerem je bila prej trgovina z otroškimi oblačili. Z družabnico sta se opremila s fotografskim aparatom in začela po naročilu prevaranih zakoncev vohuniti za prešuštniki ter dokumentirati njihova srečanja.

Iz te rutine ga je iztrgalo presenetljivo naročilo milijonarja Miguela Sota Colmenaresa, ki je želel, naj pojasni izginotje njegove pastorke Marcelle Soto Contreras, za to pa ponudil lepo plačilo. V preiskavi se je razgalila Sotova umazana osebnost, pa tudi njegovi stiki z režimom, saj je bil povezan s svojim zaščitnikom, komisarjem Anastasijem Pradom, alias Tongolelejem, šefom tajnih služb, in z neko pomembno osebnostjo, ki je hotela ostajati v anonimnosti, z nekim mojstrskim, toda molčečim vzvodom pri motorju oblasti.

Inšpektor Morales je sledi za izginulo iskal po blodnjakih Zahodne tržnice Managve, po katerih ga je vodil stari znanec Serafín Manzanares alias Rambo,

ki se je na južni fronti boril pod njegovim poveljstvom. Pri tem prizadevanju je presegel omejitve, kot jih je določil naročnik, ki je hotel za vsako ceno ohraniti skrivnost v ozadju celotne zadeve. Detektiv navodil ni upošteval, zato je Soto naročil, naj mu nadaljnje preiskovanje primera preprečijo. Na Sotovo prošnjo je Tongolele ukazal, naj inšpektorja Moralesa primejo in z Rambom vred izženejo prek mejnega prehoda Las Manos v Honduras.

Čustvene zveze

Na južni fronti je spoznal mladenko iz Paname Eterno Vicioso, z ilegalnim imenom Cándida, borko v enoti Victoriano Lorenzo. Poročila sta se, obred je opravil oče García Laviana, vendar zakon ni mogel trajati, saj se je ves čas zapletal z drugimi ženskami, kar je bilo pri njem še trdovratnejša razvada kakor pa vdanost žganju.

Najtrdnejšo zvezo je imel s Fanny Toruño, telefonistko pri javnem telefonskem podjetju Enitel, poročeno z nekim zemljemercem pri družbi za gradnjo cest. Zbolela je za rakom in mož jo je zapustil. Ta ljubica je postala njegova sodelavka, ki je brez zadržkov izražala mnenja o preiskavah in s svojo presojo nemalokrat zadela v bistvo stvari.

Najbližji sodelavci

Pri preiskavah, ki so pripeljale do aretacije šefov kartelov iz Calija in Sinaloe, je imel pomembno vlogo po-

močnik inšpektorja Bert Dixon, Lord Dixon, iz Bluefieldsa na karibski obali; tudi ta je bil nekdanji gverilski borec, ubit pa je bil v atentatu v četrti Domitila Lugo v Managvi, ko so morilci v službi obeh kartelov z rafali preresetali lado inšpektorja Moralesa, v kateri sta se vozila. Sam inšpektor jo je sicer odnesel brez praske, zaradi smrti Lorda Dixona, s katerim ga je povezovalo globoko prijateljstvo, pa si dolgo ni opomogel.

V njegovem krogu je bila posebej pomembna donja Sofía Smith, ilegalka pri sandinistični fronti, kurirka in mati borca, ki je padel med vstajo v vzhodnih predelih Managve leta 1979. Postala je sodelavka pri oddelku za boj proti mamilom, bila je zelo nadarjena za policijske preiskave in je bila njegova najpomembnejša pomočnica. Med revolucijo je bila disciplinirana borka Sandinistične osvobodilne fronte, kljub temu pa je ostajala zvesta svoji protestantski veri in fari cerkve Živa voda v svoji četrti El Edén, kjer je imel hišo tudi inšpektor Morales.

Politične okoliščine

V času, ko se je uveljavljal kot zasebni detektiv, je prišlo v Nikaragvi do političnih sprememb, saj se je poveljnik Daniel Ortega, ki je vodil vladu v revolucionarnih osemdesetih, leta 2006 na podlagi dogovora s svojim starim nasprotnikom Arnoldom Alemánom, vrnil na oblast. Na predsedniškem položaju je bil večkrat, po volitvah leta 2016 tretjič, in takrat je bila njegova soproga gospa Rosario Murillo, prva dama in izvršna šefinja vlade, izvoljena za podpredsednico

republike. Ob tem, ko sta zakonca utrjevala družinsko oblast, se je uveljavljal tudi novi razred kapitalistov, ki je izhajal prav iz vrst sandinistične fronte ali njenih sopotnikov.

Leta 2018 je na pobudo mladih izbruhnila ljudska vstaja, ki so jo podpirali široki sloji in so jo surovo zatrle tako Državna policija kot paravojaške enote, zveste Ortegi in njegovi soprogi. V tem nasilju je bilo več kot štiristo mrtvih, na stotine ranjenih in zaprtih, na tisoče ljudi pa je moralo v izgnanstvo.

Sklici

Tretji del pripovedi se začne na honduraški strani mejnega prehoda Las Manos potem, ko je inšpektor Morales sklenil, da se skrivaj vrne v Nikaragvo, ker mu je donja Sofía sporočila, da se je pri Fanny bolezen ponovila ...

(https://es.wikipedia.org/wiki/Dolores_Morales)

Prvi del

Glej nje, ki vrgle so med staro robo
čolnič in iglo, šle med čarodeje
ter vraževale s travo in s podobo.

DANTE, *Pekel*, Dvajseti spev
(prev. Andrej Capuder)

1. Zlati maček

Sunki vetra so skoz slabotna debla smrek, ki se oklepajo golih pobočij La Campane, udarjali v pre-sledkih, toda rednih. Inšpektor Morales bi skoraj mogel meriti čas po premorih med ledenimi sunki, ki so ga vsakokrat zarezali v obraz: kaki dve minuti med vsakim ledenim pišem.

Utaborjena sta bila ob makadamski stezi ob vznož-ju strmine. Rambo je čepel ob njem v kotanji med dvema skalama, prekritima z mahom kakor s kakim krznom, zavetje pa ju ni varovalo pred ostrim ve-trom, ki ju je mučil, ju rezal v tilnik, v ušesa in v lica.

Takoj ko se zopet znoči, bosta morala obiti vzpe-tino in prečkati zemljišče z bananovci. Zlati maček jima je pojasnil, da bosta prišla do steze preko opu-ščenega pašnika, na koncu te steze, že ob asfaltira-ni cesti, ki se vzpenja iz Ocotala proti obmejnemu prehodu Las Manos, pa je Dipilto Viejo. Prav po tej cesti sta šla prejšnji dan, ko so vklenjena vodili v iz-gnanstvo v Honduras.

Do zdaj je z Zlatim mačkom, nanj sta po naključju naletela na honduraški strani meje, šlo vse po načrtu.

Ko se je znočilo, sta, da bi malo zaspala, legla v to-vornjak vlačilec na parkirnem prostoru, na katerem so se vozniki nameščali v viseče mreže, razpete med zabojniki, kmalu nato pa zaslišala korake na pesku in videla, kako se sklanja k njima in jima maha pred obrazom s šopom loterijskih srečk, spetih s kljukico za obešanje perila.

Bil je nekakšen okoren orjak, ki se je v svetlobi luči na parkirnem prostoru zdel kakor posut z zlatim prahom, imel je modre, rdeče obrobljene, nemirne in šegave oči, na glavi polsten klobuk z madeži od znoja, krepak in sedel je na petah vojaških škornjev. Nosil je flanelasto srajco z rdečim in zelenim kockastim vzorcem in modre kavbojke s širokim pletenim pasom.

»Kaj se spomni tale gospod, spečim ljudem prodaja srečke,« je rekel Rambo.

»Sreča ne pozna niti urnika niti dneva niti datuma. Kupite polovičke, polovica desetke je namreč sreča.«

»Si kdaj prodal večji dobitek?« je vprašal inšpektor Morales.

»Tega hranim za vaju, da bosta videla, kako vaju cenim.«

»Od kod si se pa vzel s tem svetniškim videzom?« ga je inšpektor Morales počasi premeril s pogledom.

»Tukaj v Las Segovías smo vsi taki, izviramo od istega duhovnika, ki je pred dvema stoletjema prišel s Pomorjanskega in se naselil v Dipiltu.«

»En sam duhovnik, ki suva s svojim mečem na levo in na desno,« je menil Rambo.

»Raje recimo, da škropi blagoslovljeno vodo iz istega kropilnika. Tako, da je škof iz Leóna, ki je na muli prijahal na apostolski obisk, zaukazal, naj se vsa vas razseli, da se neha greh.«

»Kakšen greh?« ga je inšpektor Morales še vedno meril s pogledom.

»Mešanje moških in žensk iz istega posvečenega vrelca. Ena sama vročekrvna žlahta.«

»Po tolikšnem veseljačenju je moral biti ta sveti možak povsem izčrpan,« je menil Rambo.

»Žalostno ga je bilo videti, ves izmozgan, sama kost in koža. V poslednje olje ga je dal prav škof, ki je potomstvo razposlal na vse strani neba.«

»Serafin, še malo ga poslušajva, pa bo rekel, da je duhovnik s Pomorjanskega zapeljal njegovo prababico, ki je bila nuna v samostanu.«

»Uršulinko, ki je bolehala za neozdravljivo nimfomanijo in je bila verjetno kar njegova hči, ali pa sestra,« je rekel velikan, sedel k njima in stlačil srečke pod flanelasto srajco.

»Šef, v svojem življenju še nisem srečal nikogar s tako brezobzirnim jezikom. Niti lastni prababici ne prizanaša.«

»Ime mi je Genaro Ortez y Ortez, obesili pa so mi posmehljivi vzdevek Zlati maček: vaš prijatelj in na uslugo. Da vaju živa in zdrava pripeljem v Nikaragvo.«

»In kako veš, da hočeva v Nikaragvo?« je vprašal inšpektor Morales.

»Gledam vaju od trenutka, ko so vama na mejnem prehodu sneli lisice in vaju porinili na to stran,« je rekel Zlati maček. »Genaro, sem si mislil, če so ju izgnali in si ne prizadevata za prevoz do Tegucigalpe, je to zato, ker se ne pustita in hočeta nazaj.«

»Prodajalec srečk, ki obrekuje svojo prababico, dvema nesrečnikoma najprej ponuja glavni dobitek na loteriji, nato pa se spremeni v uslužnega vodnika,« je rekel Rambo.

»Toda, Genaro, to je vendar tvoja dolžnost,« je Zlati maček poudarjal besede z gibi rok, kakor da se pogovarja s sabo pred zrcalom. »Brez tebe ti temni lastovki ne bosta več gnezda pod nadstreškom sple-tali domačim.«

»Šef, saj pozna celo pesem Rubéna Daría o lastov-kah enega samega poletja.«

»In koliko stanejo te tvoje usluge?«

»Skromnih pet tisoč pesov, moja prijazna družba pa je za povrh. Živa in zdrava vaju pripeljem na kate-rokoli točko na cesti proti Ocotalu. Sprejemam dol-larje, kordobe ali lempire.«

»Angorski mucek je pokazal krempeljce,« in Rambo je zamahnil kakor s šapo.

»Na žalost bova prikrajšana za tvojo prijetno druž-bo,« je zavzdihnil inšpektor Morales. »Tudi če naju postaviš na glavo, ne bo iz najinih žepov padel niti ficek.«

»Kaj pa kaj vrednega? Ura? Verižica, zapestnica?«

Inšpektor Morales je iz zadnjega hlačnega žepa kakor dragoceno cigaretnico potegnil telefon Sam-sung Galaxy, ki mu ga je podarila Fanny.

»Bo to dovolj?«

Zlati maček je previdno vzel telefon in ga podržal pred očmi in proti svetlobi, ki je padala od svetilke na vrhu stebra.

»No, rabljen in vse, nekaj bom pa le iztržil,« in ga je spravil v srajčni žep.

»Dobiš ga, ko se razidemo,« je inšpektor Mora-les segel z roko in terjal telefon nazaj. »Do takrat ne

morem ostati brez povezave. In telefonska kartica ni všteta. Ko se poslovimo, jo vzamem.«

Zlati maček je za trenutek okleval, nato pa telefon vrnil.

»Dogovorjeno. Zdaj pa mi potolažita radovednost: kaj sta zagrešila, da so vaju vrgli ven ob takem spremstvu, vklenjena in vse to?«

»Ah, to je dolga zgodba in ti jo ostanem dolžan,« je čemerno odvrnil inšpektor Morales.

»Gre za to, da se je moj prijatelj, tako hrom, kakor vidiš, in tako trebušast, kakor tudi vidiš, spraval v posteljo s soprogo nekega komisarja, ki je visoka živina pri policiji, in ker sem bil pri tej zadevi njegov pajdaš, sem tudi jaz dobil svoj delež kazni.«

»Serafin, s takimi obrekljivimi pridevniki mi blatiš ime.«

»Šef, pravzaprav vas povzdigujem; sicer pa: glede posteljnih zadev vas ne prekaša nihče.«

»Moj prijatelj s palico bi mogel biti karkoli, samo osvajalec tujih spalnic ne,« se je zasmel Zlati maček. »Njegov obraz kaže resnega človeka.«

»Nikar se ne varaj, če le sleče spodnjice in jih otrese, so kilometer naokrog že vse noseče.«

»Tako je bilo z očkom duhovnikom. Zato mu je škof prepovedal nositi spodnjice.«

»Vidva sta verjetno v sorodu. Nič čudnega ne bi bilo, če bi bil tudi inšpektor potomec tistega duhovniškega žrebca.«

»No, ko mi že nočeta povedati resnice, dvignimo zadnjico, treba se je odpraviti.«

»Kar takoj? Saj je sredi noči,« se je pritožil Rambo.

»Kaj bi pa ti hotel? Da nas sredi belega dne zgrabijo policaji? Tole ne bo sprehod. Pa še s temle hromim ženskarjem, dvakrat dlje se bomo zamudili.«

»Vidiš, Serafín, kam vodi tvoje obrekovanje.«

»Kam želita? Kam naj vaju pripeljem?«

»Kamorkoli, nekam ob cesti, kjer lahko najdeva prevoz do Managve,« je skomignil inšpektor Morales.

»Torej Dipilto Viejo. Tam imam svaka; to je Leonel Medina, ki je lastnik bencinske črpalke Uno, ima pa tudi majhen avtobus, ki se imenuje Lastovka in vozi na liniji do Ocotala.«

»Mogoče bo tvoj svak bolj človekoljuben in nama za vožnjo ne bo računal,« je rekel Rambo.

»Ali pa bi se za plačilo zadovoljil z mojo palico,« je menil inšpektor Morales.

»Hodita za mano drug za drugim, pazita na razmak in se delajta, kakor da iščeta, kje bi odtočila.«

Šli so ob skladišču brezcarinske trgovine, s pogledom jim je sledil s puško oborožen paznik, ki se je pred roso varoval tako, da je imel pod klobukom brisačo.

Za seboj so pustili kabine stranišč in prišli do ograje z bodečo žico na vrhu, na njej je med vlažnimi srajcami in hlačami visela opečno rdeča majica, ki je imela na prednji strani z lepimi črkami natisnjene besede NO MEANS NO.

Zlati maček je dvignil žice, se sklonil, da je prišel na drugo stran, in posnemala sta ga.

»Zdaj sta že na rodni grudi,« je zašepetal. »Vendar nikar ne zapojta svete melodije državne himne, ker bi to slišali policaji na nadzorni točki.«

Ves čas je bil spredaj, imel je baterijsko svetilko, ki jo je od časa do časa prižgal, da je sledil robu nasada s starimi grmi arabike s prvimi rdečimi plodovi.

Čez pol ure so prišli do makadamske poti med bregovi, vzporedne s tlakovano cesto, ki je bila kak kilometer daleč in je vodila proti zahodu.

Hodila sta ob robu steze, kakor je naročil Zlati maček in ju tudi opozoril, naj se skrijeta v grmovje vsakokrat, ko se pokaže svetloba avtomobilskih reflektorjev, saj tod krožijo motorizirane patrolje. Pot je bila dolga najmanj osem kilometrov in za inšpektorja Moralesa je bila hoja res naporna; konico njegove palice je grabilo blato pod plastjo gnijočega listja ali pa se je spotikal ob skrite drevesne korenine, tako da ga je moral Rambo držati za komolec in ga podpirati. Pred njima se je Zlati maček kratkočasil tako, da si je zelo tiho popeval in obsedeno ponavljal pripev:

*Ob reki stoji
konja poji
ga s ponjavo ogrne ...*

Malo pred zoro so prispeli do vznožja La Campagne. Nasproti, na drugi strani steze, se je dvigal San Roque, po njegovem pobočju se je vzpenjal zaselek raztresenih hiš.

Med skalama, velikima za srednje visokega moža, je bila kotanja in tam naj bi počakala, da zopet pade noč.

»Ko bosta morala odtakati, šcijta po mili volji in ne da bi se pokazala iz skrivališča, in če bi morala srati, se ravno tako izpraznita tukaj, smrad po dreku namreč nikogar ne pokonča,« ju je podučil Zlati maček.

»Še posebej morata biti previdna po tem, ko vzide sonce. Ko bosta potrpežljivo čakala, da se znoči, ne sme nihče slišati niti vajinega diha. Če vaju odkrijejo, je konec z vama, saj je na pobočju San Roqueja stražarnica, dežurni stražar ima daljnogled in radijski oddajnik ter o vsem obvešča motorizirane patrulje. Stražarsko mesto je bilo tam, kjer je bilo videti utripanje rdečkaste luči na anteni.«

»Pa ti?« je vprašal Rambo.

V polmraku, saj se je že svitalo, sta opazila, da se Zlati maček spet smeje.

»Mene v teh krajih še predobro poznajo, tako da se bom mirno odpravil pozajtrkovat v gostišče h Culecasovima, prav tu, v zaselku.«

»Jaz bi bil zadovoljen z dobrimi jajčki s praženim fižolom, svežo skuto in tortiljami na žaru,« se je obliznil Rambo.

»Jaz imam rad fižol s smetano, tortilje pa dobro zapečene,« ga je posnemal inšpektor Morales.

»Saj bi vama prinesel jesti, toda od kod preja, če ni pajka,« je zavzdihnil Zlati maček. »Telefon je premalo za to.«

»In preostanek dneva boš preživel pri tistih Culecasovih?« je vprašal Rambo.

»Po zajtrku grem v Dipilto Viejo, tam počakam na kosilo, nato bom malo počival in točno ob sedmih zvečer bom spet z vama.«

Že je prečkal stezo, vendar se je vrnil, kakor da se je spomnil nekaj zelo pomembnega.

»Sta slišala tistega o lisici, ki se uči angleško? Profesor vadi z njo konverzacijo in jo vpraša: Se učiš angleško? In ona mu odvrne: Ne, mučim se angleško ...«

Zazrl se je v enega in drugega, njegove oči nasmejane, nato je dvignil roko k ustom, da je zadušil krohota, in se med tihim smehom ponovno podal po stezi.

»Šef, s smehom naju zagotovo ne more pokončati, z lakoto pač.«

Za hribom San Roque se je začelo dvigati sonce in nato zažarelo na pločevinastih strehah hiš iz neobdelanih desk, na vsakem slemenu parabolična antena in klobčič električnih žic, razpeljanih od lesenih drogov po vsem zaselku.

Na vrhu hriba na tej strani La Campane, razbrazdanega od traktorjev, se je kazalo opečno rdeče kovinsko drevo, ki sta ga prejšnji dan opazila s ceste, poleg tega pa je že bilo z vijaki pritrjeno na podstavek še eno, kanarčkovo rumeno, ki ga je z dvigalom dvignila gruča ljudi; manjkali sta še dve, smaragdno zeleno in encijanovo modro. Delavci so pustili dvigalo na svojem mestu, da pozneje zopet nadaljujejo z delom, poleg njega pa še velikansko vreteno električnega kabla. Ko bodo vsa drevesa razsvetljena, bo žarenje videti iz bližnjih vasi in zaselkov.

Ob vsakem sunku vetra sta se še bolj pritajila v kotanjo, inšpektor Morales s palico med kolena in z glavo, sklonjeno na prsi.

»Spominjam se neke pesmi, ki jo je na vrhu neke gore pela moja stara mati Catalina,« je zakašljal in izpljunil gosto sluz.

Njegova stara mati Catalina je zvijala cigare iz črnega, dišečega nikaragovskega tobaka in jih prodajala na svoji stojnici na tržnici San Miguel v Managvi. Na deski na kozah je z bleščečim rezilom noža brez ročaja rezala tobačne liste in po tem, ko je dodala prgišče narezanega tobaka, zvila ovojni list ter ga zalpila s škrobom; ob tem je prepevala neko habanero, ki jo je na dramskem programu, ki ga je radio Mundial prenašal iz gledališča Luciérnaga, na veliki četrtki v Judeji pel Boanerges, »sin groma«, zaljubljen v Marijo Magdaleno:

*Rodil sem se na vrhu neke gore,
sin sem groma
in zdaj mož umiram od ljubezni ...*

»Umreti od ljubezni je žalostna reč, to bi se utegnilo zgoditi vam zaradi Marcel, tiste drobcene deklice, ki se zdaj verjetno zabava s svojim prejšnjim zaročencem v Miami Beachu,« je rekel Rambo. »Toda še okrutnejša je smrt od lakote. Ta Zlati maček je brez duše, brez srca.«

»Serafín, le kako sva se mogla znajti v takem groznm položaju, niti skodelice kave nimava, da bi

napravila vsaj požirek, pa če bi bila tudi grenka in vodena.«

»In vse to v upanju, da naju Zlati maček ne bo vrnil v Tongolelejeve kremplje.«

»Misliš, da nisem pomislil na to? Morda se prav zdajle ukvarja s tem in se dogovarja v stražnici tamle zgoraj.«

»Tokrat pa bi vas Tongolele nedvomno vtaknil v El Chipote, kjer bi vas zagotovo namakali v bazenu toliko časa, da bi vam voda drla iz ust in nosa.«

»Serafín, ničesar takega se ne bojim. Še hujše reči so.«

»To mi boste povedali, ko vas potegnejo ven in bo teklo iz vas in vam bo hotelo raznesti pljuča in vam bo srce sililo skoz usta, kakor se je dogajalo z menoj. Kaj bi moglo biti hujšega?«

»Pomisli, kaj, če umre moja Fanny.«

Rambo je nekaj časa molčal.

Končno je vprašal: »Je baterije še dovolj, da pošljete sporočilo donji Sofiji, jo vprašate, kako so se iztekli pregledi, ki jih je opravila v bolnišnici?«

»Serafín, magnetna resonanca terja čas. Do pol dneva ne bo nič.«

»Potem pa telefonirajte kar Fanny. Saj od bolezni vendar ni postala nema.«

»Pri takih zadevah sem zelo neroden. Kaj naj ji rečem?«

»Strahopetnost se vam ne poda. Vedno ste bili možak z jajci.«

Skoz vrzel je besno udaril nov sunek vetra, kakor da bi ju hotel odpihniti iz zavetja. Rambo je pogledal

proti cesti in videl Zlatega mačka, ki se je spuščal iz zaselka in se zadovoljno gladil po trebuhu. Obsijan od sonca, se je zdel še višji in krepkejši in še bolj zlat.

»Tamle gre, ubožec, namenjen v Dipito Viejo, ne da bi nama vsaj poročal o tem, kakšne dobrote si je privoščil.«

Inšpektor Morales je dvignil glavo in tudi sam videl, kako si mirno, zadovoljno brska s paličico po zobeh. Nato se je razkoračil in se napel, da se je izprdel, z rokami na pasu, kakor da misli napraviti plesni korak.

Pesek je bil apnenčast, da se je pot raztezala kakor bel trak, ki se vleče skoz grmičevje ob robu, se vila pod goščavjem in velikimi mimozovci za žičnatimi ogradami na koncu kavnih nasadov.

Zlati maček se je namenil prečkati cesto in tedaj se je v zavoju pojavil Toyotin poltovorni hilux, se približeval počasi, brez vsakega zvoka, kakor da bi bil voznik ugasnil motor. Pnevmatike so drobile kamenčke in dvigale lahno kopreno apnenčastega prahu.

Kakor da bi se pojavila od nikoder, sta se na zaboji tovornjaka dvignila oborožena moža in namerila vanj s puško. Zlati maček se je odmaknil za nekaj korakov, okleval in hotel steči spet v klanec, klobuk mu je odletel z glave, ob zvokih rafalov pa se je zdelo, kakor da bi se spotaknil, pokleknil je na eno koleno, nato še na drugo in obležal na hrbtu.

Tovornjak je vozil dalje proti severu, proti meji, ne da bi pospešil, moža pa sta spet izginila v zaboji vozila.

Rambo se je obrnil in se zazrl v inšpektorja Moralesa.

»Šef, kaj je bilo to?« je vprašal z glasom, podobnim hripavemu piskanju.

»Ubili so ga.«

»Kako, ubili?« se je spet oglasil Rambo in ga zgrabil za roko.

»Dva kratka rafala, po eden iz vsake puške.« Inšpektor Morales ni odtrgal pogleda od trupla Zlatega mačka, ki je imel eno roko iztegnjeno nad glavo, drugo pa ob boku. Na kockasti srajci se je začel širiti madež temne krvi.

»Bila sta tista s tovornjaka.« Zdelo se je, kakor da Rambo to ravnokar odkriva.

»Skrivala sta se v zaboju, pod ponjavo. Imela sta zakrit obraz.«

»Šef, sem mar postal slaboumen? Zdi se mi, da vse to vidim šele zdaj, ko mi pripovedujete.«

»Voznik ni bil zamaskiran. Avtomobil nima registrskih oznak.«

»Vidite? Jaz se ne spominjam niti, kakšne barve je bil.«

»Zelen hilux, vse imam tule,« in inšpektor je pokazal na telefon.

»Kaj hočete reči? Da ste posneli?«

»Videl sem, kako se poltovornjak približuje, in ne vem, kaj mi je reklo, naj dvignem telefon.«

V zaselku so se na vratih pojavili ljudje, toda dolgo se ni nihče približal truplu, ki je zdaj ležalo sredi velike mlake krvi. Potem sta se pojavili ženski, ena v puloverju, druga v prevelikem moškem površniku.

Druga za drugo sta se spuščali po pobočju, tista spredaj, v puloverju, je nosila odejo s tigrastim vzorcem in z njo je prekrila Zlatega mačka. Videti je bilo le še modre hlačnice in škornje.

Tista v moškem površniku, ki je bila za njo, je šla po klobuk, ki ga je veter odnesel precej daleč, nato pa ga položila na odejo, že prepojeno s krvjo.

»Šef, ti dve morata biti Culecasovi, ki sta mu postregli s poslednjim zajtrkom.« S sklonjeno glavo sta stali ob truplu. Zdelo se je, da molita. Nato je tista v moškem površniku spregovorila in sunek vetra je k skrivališču prinesel nekaj nepovezanih besed: monsignor Ortez ... njegov stric ... treba obvestiti ... Ocotál ... telefon ... toda kako ...

Nato sta se odpravili, od koder sta prišli, in v obupu zmajevali z glavo.

»Serafín, proč morava, tisti s tovornjakom se lahko vrnejo.«

»Mislite, da zaradi naju?«

»Tega ne bova preverjala.«

Na grebenu La Campane so se pojavili prvi delavci. Inšpektor Morales je stopil iz skrivališča prvi. Spominjal se je poti, kakor jo je opisal Zlati maček: iti mimo pobočja, poiskati nasad bananovcev, nato za pašnikom do Dipilta Vieja.

»Pojasnite svojemu nevednemu družabniku, da stihii o temnih lastovkah niso Daríevi, pač pa Bécquerjevi,« je rekel Lord Dixon.

»Dolgo si potreboval, poleg tega pa se domisliš govoriti o poeziji ravno zdaj, ko so pripadniki paravo-

jaških enot ubili Zlatega mačka in se lahko vrnejo, da opravijo še z nama.«

»Tovariš, kaj pa je to posebnega?« je odvrnil Lord Dixon. »Od zdaj naprej bo treba živeti z njimi.«